

*

Olga Ravn Alaiset

2100-luvun
työpaikkaromaani

Olga Ravn

ALAISET

2100-LUVUN
TYÖPAIKKAROMAANI

SUOMENTANUT SANNA MANNINEN

*KOSMOS

Tanskankielinen alkuteos *De ansatte*
Copyright © Olga Ravn 2018
Gyldendal

Suomen kulttuurirahasto on tukenut tämän kirjan julkaisua.

Suomentaja kiittää Taiteen edistämiskeskusta saamastaan tuesta.

Suomenkielinen laitos © Sanna Manninen ja Kustannusyhtiö Kosmos 2022

Kannen suunnittelu: Elina Äärelä
Kannen fontit; Minipax: Raphaël Ronot, VTF; Sporting Grotesque: Lucas Le Bihan,
George Triantafyllakos, Maciej Polczyński, VTF

ISBN 978-952-352-137-7

***KOSMOS**

Painettu EU:ssa.

*Kiitos Lea Guldditte Hestelund
kuvataiteesta ja veistoksista,
joita ilman tätä kirjaa ei olisi olemassa.*

Oheiset todistajanlausunnot kerättiin, koska haluttiin selvittää työntekijöiden ja oleskeluhuoneissa olevien esineiden välisiä suhteita. Komitea haastatteli 18 kuukauden aikana kaikkia työntekijöitä ja kysyi, millainen suhde heillä oli huoneisiin ja niissä oleviin esineisiin. Lausunnot tallennettiin ennakkoluulottomasti siinä toivossa, että niiden avulla voitaisiin muodostaa käsitys paikan työnkulusta ja tutkia, millaisille vaikutuksille työntekijät olivat mahdollisesti altistuneet ja olivatko nuo vaikutukset, tai mahdolliset suhteet, aiheuttaneet työntekijöissä pysyviä muutoksia, sekä missä määrin noiden muutosten voi sanoa heikentäneen tai parantaneen heidän työpanostaan, heidän ymmärrystään työstä ja heidän kykyään omaksua uusia tietoja ja ominaisuuksia, sekä millaisia seurauksia tästä on ollut tuotannolle.

TODISTAJANLAUSUNTO 004

Niitä ei ole vaikea puhdistaa. Siitä isosta tuntuu kuuluvan jonkinlaista hyminää, vai kuvittelenko vain? Ehkä te ette tarkoita sitä? En tiedä onko se tarkoitus, mutta eikö se iso ole naispuolinen? Sinisistä ja hopeisista säikeistä punotut pitkät köydet pitävät häntä ylhäällä vasikanvärississä nahkavaljaissa, joissa on selvästi erottuvat valkoiset ompeleet. Vai minkävärisiä vasikat ovat? En ole koskaan nähnyt vasikkaa. Hänen vatsastaan työn-tyy pitkä vaaleanpunainen... niin, miksi sitä sanoisi, rihmainen kasvipistokas? Sen puhdistaminen kestää pitempään kuin muiden. Käytän yleensä pientä harjaa. Eräänä päivänä hän oli muninut. Jos saan sanoa, niin en usko että teidän kannattaa pitää häntä koko ajan ripustettuna. Muna oli mennyt rikki pudotessaan. Munamassa lojui hänen allaan, ja pistokkaan haarautunut pää oli munamassan joukossa. Päädyin ottamaan sen pois. En ole kertonut tästä ennen. Ehkä se oli virhe. Seuraavana päivänä kuului hyminää. Tai se oli äänekkäämpää, kuin sähköistä hyrinää. Ja sitä seuraavana päivänä hän oli hiljaa. Sen koommin hän ei ole sanonut mitään. Viittaako se apeuteen? Käytän kumpaakin kättä. En osaa sanoa, ovatko muut kuulleet mitään. Käyn siellä yleensä silloin kun kaikki nukkuvat. Siivoaminen ei ole ongelma. Olen tehnyt huoneista oman pikku maailmani. Puhun hänelle hänen levätessään. Tila ei ehkä näytä kovin isolta. Vain kaksi huonetta. Teistä se on ehkä pieni maailma, mutta ei se siltä tunnu, jos se täytyy pitää puhtaana.

TODISTAJANLAUSUNTO OI2

En käy siellä mielelläni. Varsinkin niissä kolmessa jotka ovat lattialla tuntuu olevan luontaista pahuutta, tai ehkä välinpitämättömyyttä. Aivan kuin ne haluaisivat vahingoittaa minua syvällä välinpitämättömyydellään. En ymmärrä, miksi en voi olla koskettamatta niitä. Yksi on aina lämmin ja kaksi muuta kylmiä, mutta se, mikä niistä on lämmin, vaihtelee. Aivan kuin ne lataisivat toisensa tai siirtäisivät energiansa vuoron perään yhteen. Joskus olen epävarma, muodostavatko ne yhden kokonaisuuden vai ovatko ne yksittäisiä. Kolme erillistä yksikköä, jotka ovat tietoisia toisistaan. Olen nähnyt, että ne ovat läheisiä. Se on pelottavaa, inhoan sitä. Olen nähnyt monia samanlaisia. Tuntuu kuin jokainen niistä voisi aina olla jokin toisista. Kuin ne eivät oikeastaan olisi olemassa itsessään, vaan ideana toisistaan. Aina voi ilmaantua uusia, rykelminä ja kimppuina. Vuorenrinteillä ne näyttävät ihan ihottumalta. Minähän sanoin, etten mene sinne mielelläni. Ne saavat minut aina koskettamaan itseään, vaikka en halua. Niillä on kieli, joka nujertaa minut kun menen sinne. Kieli on se, että niitä on monta, että ne eivät ole yksi, että yksi niistä on niiden kaikkien toisinto.

TODISTAJANLAUSUNTO 006

Milloin unet alkoivat? Varmaankin parin ensimmäisen viikon jälkeen. Unessa kaikki ihohuokoseni ovat auki ja näen, että jokaisessa on pieni kivi. Minusta tuntuu, etten tunnista itseäni. Raavin ja raavin ihoani kunnes se on verillä.

TODISTAJANLAUSUNTO 002

Oli seitsemäs päivä. Puimme vihreät univormut yllemme. Join maitoa. Valehtelin kapteenille, jotta minun ei tarvitsisi kulkea edellä. Tunsin itseni vieraaksi, suukotin kolmatta perämiestä poskelle. Kun ajattelen siirtymäkäytävää jossa tapasimme ja sitten maisemaa silloin kun astuimme ensimmäistä kertaa laaksoon, minne kapteeni pudotti tertun vihreitä viinirypäleitä, ja sitä miten me töiden jälkeen kylvimme joessa, joka oli niin kylmä että värjäsi kädet ja jalat punaisiksi, eikö silloin tuntunutkin siltä, että kohtalomme oli selvä? Aamulla kun lähdin ämpärien kanssa, aurinko paistoi puihin, jotka olivat märkiä ja kimaltelevia aivan kuten yhdessä teidän antamassanne katalogissa. Olin vihreä ja hyvin läpikuultava, kuin hedelmä auringonvalossa. Kolmas perämies lohdutti minua. Hänen kirjansa on yhä avattuna hänen punkkansa vieressä, ja annan sen olla kuin kirjanmerkin tarinassamme. Kun valot sammutetaan aluksessa, kuulen myös sen joka surisee, se aloittaa hänen poissa ollessaan. Se on se pieni. Löysimme sen pensaan alta. Oli seitsemäs päivä, ja vedin kolmannen perämiehen mukanani siirtymäkäytävästä, vaikka olimme lopettaneet siltä päivältä, vein hänet mäen yli yössä. Hänellä oli taskussaan purukumipakkaus, ja me söimme siitä. Siellä pimeässä kaivoin kaksi esinettä maasta. En usko että ne ovat enää täällä. Käteni olivat hellinä, koska olin tottumaton työhön. Siinä vaiheessa maa oli taas pehminnyt lämpötilan muututtua. Alun perin minun oli tarkoitus mennä töihin toimistoon, mutta sitten he tarvitsivat auttavaa kättä. Olen kuullut että [poistettu] on kuollut ja kaikki oli määrättävä karanteeniin. Muistatteko sen erikoisen ketjun, jonka löysimme mäen juurelta ensimmäisenä päivänä? En usko että kolmas perämies unohtaa minua, en tiedä tapaatteko te häntä. En tiedä

missä hän on nyt tai mahdatteko te tavata häntä. Mutta jos tapaatte, voisitteko sanoa, ettei hän muistaisi minua vain siitä ettei minua voi siirtää, vaan myös siitä että minä suutelin häntä ja vein hänet mäen yli, sinne missä näimme kasteen syntyvän yön vaihtuessa päiväksi ja missä kuulimme myös sen surinan. Se kuulosti nousevan kuin vesi maasta. Ja minä näin, että olin muuttanut hänen kasvonsa. Haluaisin näyttää hänelle niin paljon, mutta vasta sitten kun olen saanut kaiken paikoilleen, ja nyt niin ei ehkä koskaan käy. En haluaisi olla siellä missä voin olla. Ei, sillä ei ole mitään tekemistä huoneiden kanssa. En ainakaan usko. Toivon että työnnä edistyy. Toivon että teette hyvin sen, mikä teidän täytyy tehdä. Toivon ettei hän kuole, vaikka tiedänkin että se on todennäköistä.

TODISTAJANLAUSUNTO OI4

Huoneen ensimmäinen tuoksu on kevyt, ja se tuntuu kasvojen edessä, se on sitrushedelmää tai persikankiveä. Mahdatteko te siinä pöydän ympärillä pitää minua rikollisena? Käyn huoneessa mielelläni. Minusta se on hyvin eroottinen. Tunnistan sukupuoleni siitä roikkuvasta esineestä. Tai sen sukupuolen, joka minulla on 6000. aluksessa. Joka kerta kun katson esinettä, tunnen sukupuoleni jalkojen ja huulien välissä. Minä kostun, vaikka minulla ei välttämättä ole siellä mitään. Tiimini metsästäjillä on esineelle nimi, sanomme sitä *käänteiseksi vyödildoksi*. Kuulostaa ehkä karkealta, mutta minähän olen kertonut, ettei näkemykseni näistä asioista välttämättä ole samanlainen kuin teillä. Ehkä te juuri siksi ajattelette että olen rikollinen. Puoli-inhimillinen, lihaa ja tekniikkaa. *Liian elävä.*

**"Toiset ovat syntyneet ja toiset on luotu.
Toiset kuolevat ja toiset eivät.
Toiset rappeutuvat ja toiset eivät."**

Avaruusaluksen miehistö koostuu heistä, jotka kuolevat, ja niistä, jotka eivät. Kun alukselle tuodaan outoja esineitä uudelta planeetalta, miehistön jäsenet huomaavat kiintyvänsä niihin, ja niin ihmiset kuin ihmisenkaltaisetkin alkavat kaivata samoja asioita: lämpöä ja läheisyyttä. Kaukaista planeetta Maata, joka elää enää heidän muistoissaan. Hiljalleen miehistön jäsenet alkavat nähdä työnsä uudessa valossa, ja jokainen heistä joutuu kysymään itseltään, voivatko he jatkaa entiseen tapaan - ja mitä tarkoittaa todella elää.

Kirja koostuu työpaikan toimikunnan kokoamista todistajanlausunnoista. Ravnin proosa on samaan aikaan hyytävää ja liikuttavaa, riemastuttavaa ja pahaenteistä. Monenlaista kaipausta tihkuva Alaiset luotaa ihmisyyden ytimeen ja kritisoi tehokkuuden määrittämää elämäntyyliä. Teos oli yksi vuoden 2021 **International Booker Prize** -finalisteista.

Olga Ravn (s. 1986) on kriitikoiden ylistämä tanskalainen kirjailija ja runoilija. Hän kirjoittaa myös kirjallisuuskritiikkejä useisiin tanskalaisiin medioihin ja luotsaa feminististä performanssiryhmä ja kirjoittajakoulu Hekseskolonia.

KL 84.2
ISBN 978-952-352-137-7

***KOSMOS**